



Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η καταστροφή των Ψαρών»

Συγγραφή: ΚΟΜΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015



ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η καταστροφή των Ψαρών

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα Παπαδημητρίου

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Κόμπος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

3^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου

Χρονολογία

Από 16-03-2015 έως 26-03-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, τεύχος β΄, ενότητα 5: «Γιορτάζω και θυμάμαι, η καταστροφή των Ψαρών», σσ. 78-79.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης



Ιστορία

Π. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Μελέτη Περιβάλλοντος

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 14 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο εκπαιδευτικός γνωρίζει τις ιστοσελίδες που θα επισκεφτούν τα παιδιά για την εύρεση πληροφοριών. Οι μαθητές/-τριες γνωρίζουν να χρησιμοποιούν εργαλεία ζωγραφικής στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και τις βασικές λειτουργίες του υπολογιστή: άνοιγμα, αποθήκευση αρχείου και φακέλου, γράψιμο στον κειμενογράφο, αντιγραφή και επικόλληση κειμένου και εικόνας, μεταφορά δεδομένων σε μονάδα αποθήκευσης αρχείων. Ακόμη, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με κείμενα στο διαδίκτυο. Η σχολική μονάδα διαθέτει εργαστήριο Πληροφορικής και η σχολική τάξη οθόνη προβολών και υπολογιστή με προβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Κόμπος, Η καταστροφή των Ψαρών, Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αντλεί στοιχεία από άλλα σενάρια



B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην ενότητα «Γιορτάζω και θυμάμαι» (σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Γ' Δημοτικού*, τεύχος β', σσ. 78-79) και αναδεικνύει το γεγονός της θυσίας χιλιάδων ανθρώπων για ανεξαρτησία και ελευθερία. Το ποίημα του Διονυσίου Σολωμού στο σχολικό εγχειρίδιο μεταφέρει τα παιδιά σε έναν άλλο κόσμο, όπου ιδανικά για ελευθερία, αυτοδιάθεση και ανεξαρτησία υπερτερούν της ανθρώπινης θυσίας.

Τα παιδιά και ο εκπαιδευτικός συζητούν για τον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία και ελευθερία. Τα ιδανικά αυτά αποτελούσαν πάντα για τους Έλληνες αιτίες αντιπαλότητας και αγώνων με τους κατακτητές τους. Τα παιδιά ερευνώντας στο διαδίκτυο γνωρίζουν και για τους άλλους αγωνιστές, αλλά και για τη βοήθεια που προσέφεραν οι ποιητές, οι ζωγράφοι αλλά και οι διανοούμενοι στον αγώνα των στρατιωτικών και πολιτικών στη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους. Περιγράφοντας εικόνες που παρουσιάζουν τον επαναστατικό αγώνα των Ελλήνων αναπτύσσουν τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιούν γραμματικούς και ορθογραφικούς κανόνες. Ακόμα τα παιδιά ασκούνται στην εύρεση πληροφοριών σε ιστοσελίδες.

Στο σενάριο περιλαμβάνονται δραστηριότητες όπως:

- Η χρήση του παγκόσμιου ιστού.
- Η δημιουργία κειμένων με εικόνες.
- Η χρήση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από ιστότοπους.
- Η δημιουργία εικόνων ζωγραφικής.
- Η χρήση λογισμικών εργαλείων.

Μέσα από το σενάριο τα παιδιά:

- Εκφράζουν τα συναισθήματα και τις σκέψεις τους για τον αγώνα των προγόνων τους.



- Αναπτύσσουν κριτική σκέψη, επεξεργάζονται και παράγουν κείμενα και αξιοποιούν και οργανώνουν πληροφορίες με ψηφιακά πολυτροπικά μέσα.
- Δημιουργούν εικόνες και κατασκευές.
- Ασκούνται στη χρήση ΤΠΕ.

Το σενάριο εξελίσσεται στην τάξη και στο εργαστήριο των Η/Υ.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το σενάριο μεταφέρει στα παιδιά τα ιδανικά της ελευθερίας, της ανεξαρτησίας και της πάλης για την κατάκτησή τους. Ακόμη τα παιδιά κατανοούν την έννοια της ανθρώπινης θυσίας στην υπεράσπιση ιδανικών που είναι υπεράνω του ατόμου. Η δόξα των ανθρώπων, που λίγοι και αδύναμοι μάχονται ενάντια στους πολλούς και δυνατούς για την επίτευξη των ιδανικών τους, είναι πάντα η μεγαλύτερη ανταμοιβή τους. Ακόμη μαθαίνουν για τον εθνικό ποιητή της χώρας τους και μούνται στην τέχνη της ζωγραφικής, που εμπνέεται από τους αγώνες των Ελλήνων.

Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ παράγουν εικόνες και κείμενα, ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποιούν μέρη του λόγου, όπως ουσιαστικά, ρήματα και επίθετα. Ακόμη με τη χρήση του λογισμικού προγράμματος Google Earth περιηγούνται σε ελληνικά νησιά που πρωτοστάτησαν στην ελληνική επανάσταση του 1821. Τα παιδιά περιηγούνται στην πόλη τους και αναγνωρίζουν τα μνημεία των αγωνιστών για εθνική ανεξαρτησία. Δημιουργώντας ένα σταυρόλεξο με τους εθνικούς ήρωες του 1821 μαθαίνουν για αυτούς και τους αγώνες τους και χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι επιμέρους στόχοι αναλύονται ως εξής:



Οι μαθητές/-ες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν τον εθνικό ποιητή Δ. Σολωμό και το έργο του·
- να γνωρίσουν τη σημασία των αγώνων για ελευθερία, ανεξαρτησία, αυτοδιάθεση·
- να γνωρίσουν ότι η θυσία των ανθρώπων για τα ιδανικά τους αποτελεί πηγή έμπνευσης για τη δημιουργία ποιημάτων, έργων ζωγραφικής και όχι μόνο·
- να γνωρίσουν τους αγώνες των Ελλήνων για τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους·
- να γνωρίσουν αγωνιστές του 1821 αλλά και καλλιτέχνες που ύμνησαν με τα έργα τους τον ελληνικό αγώνα·
- να αναπτύξουν στάσεις ζωής, στην υπεράσπιση των ιδανικών τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να δημιουργήσουν περιγραφικά κείμενα γραπτά και προφορικά·
- να μάθουν να εντοπίζουν και να αντλούν πληροφορίες από ένα πολυτροπικό κείμενο·
- να χρησιμοποιούν τα μέρη του λόγου στον προφορικό και τον γραπτό λόγο τους·
- να δημιουργούν πολυτροπικό κείμενο·
- να επικοινωνούν γραπτά ή προφορικά·
- να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν ρηματικούς χρόνους·
- να χρησιμοποιούν ορθογραφικούς κανόνες·
- να μάθουν να επικοινωνούν και να παρουσιάζουν τις εργασίες τους τόσο προφορικά όσο και γραπτά.

Γραμματισμοί



Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν τον τρόπο άντλησης πληροφοριών από το διαδίκτυο και να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης σε έναν ιστότοπο.
- να δημιουργούν ψηφιακά αρχεία.
- να χρησιμοποιούν εντολές όπως «αντιγραφή», «επικόλληση», «αποθήκευση».
- να αναλύουν και να συνθέτουν πληροφορίες.
- να δημιουργούν κείμενα με ζωγραφιές που κατασκευάζουν στον Η/Υ.
- να δημιουργούν σταυρόλεξα.
- να χρησιμοποιούν λογισμικά προγράμματα για να πλοηγηθούν στη χώρα τους.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές ασκούνται στην ανακαλυπτική και ομαδοσυνεργατική μάθηση διερευνώντας στο διαδίκτυο για την καταστροφή των Ψαρών το 1824. Χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο οι μικροί μαθητές γνωρίζουν τον εθνικό ποιητή Διονύσιο Σολωμό και πληροφορούνται για τους αγώνες των προγόνων τους. Με το λιτό ποίημα της «Δόξας» που λειτουργεί ως επίγραμμα της θυσίας των Ελλήνων τα παιδιά πληροφορούνται για την περιεκτικότητα του ποιητικού λόγου. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ αποκτούν γρήγορα τις πληροφορίες που θέλουν, σχεδιάζουν, οργανώνουν και αυτενεργούν και η μάθηση γίνεται ενεργητική. Ακόμη, τα παιδιά αποκτούν ιδανικά και μαθαίνουν ότι η πίστη σε αυτά πολλές φορές οδηγεί και στον θάνατο.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Με αφορμή τον εορτασμό της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 στις 25 Μαρτίου, εφαρμόζεται το σενάριο, που στοχεύει στην γνωριμία των παιδιών με τον εθνικό ποιητή Δ. Σολωμό και τα ιδανικά των προγόνων τους. Τα παιδιά πληροφορούνται για



τον αγώνα των Ελλήνων και τις θυσίες τους για την ελευθερία και τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να επικοινωνούν (προφορικά και γραπτά) κατανοώντας και παράγοντας κείμενα αποτελεί στόχο όχι μόνο του σεναρίου αλλά και του γλωσσικού μαθήματος που διδάσκεται στην Γ' τάξη, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου, στη σελίδα 10. Ακόμη τα παιδιά ασκούνται στη γραφή τίτλων και κειμένων ακολουθώντας τους γραμματικούς και ορθογραφικούς κανόνες, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου, στη σελίδα 12. Ο αυτοσχεδιασμός στη δημιουργία εικόνων και κειμένων με τη χρήση ΤΠΕ δίνει στα παιδιά τη δυνατότητα να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, σύμφωνα με το βιβλίο του δασκάλου, στη σελίδα 8.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Με τη χρήση των ΤΠΕ τα παιδιά:

- Ασκούνται στην πλοήγηση και στην εύρεση πληροφοριών σε ιστοσελίδες και ιστότοπους.
- Χρησιμοποιούν κειμενογράφο για παραγωγή και επεξεργασία κειμένων.
- Χρησιμοποιούν λογισμικό, για να δημιουργήσουν σταυρόλεξα.
- Χρησιμοποιούν λογισμικό, για να γνωρίσουν την Ελλάδα.

Κείμενα

Σολωμός Διονύσιος [«Η Καταστροφή των Ψαρών»](#)

Γύζης Νικόλαος [«Η Δόξα των Ψαρών»](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

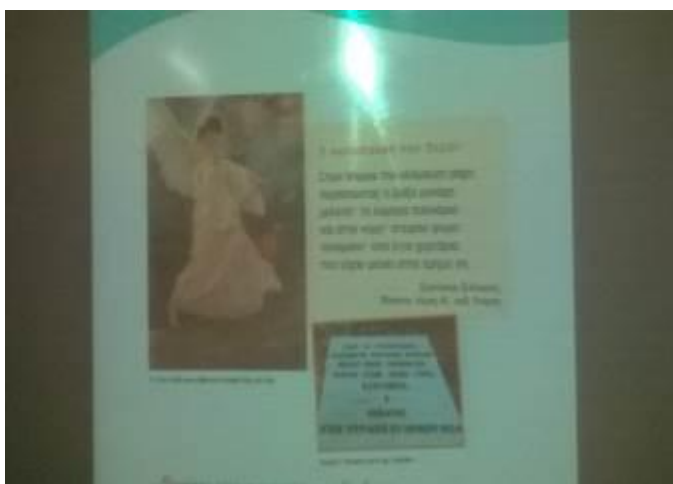


1η–3η διδακτική ώρα

Για ένα διδακτικό δίωρο τα παιδιά στο μάθημα της γλώσσας παρακολουθούν στην αίθουσα διδασκαλίας τους το βίντεο που αναφέρεται στον αγώνα των Ελλήνων στη θάλασσα στην Επανάσταση του 1821 και στην καταστροφή των Ψαρών από τον ιστότοπο www.youtube.com/watch?v=G-3aDa2LsPA. Την επόμενη διδακτική ώρα, της ίδιας μέρας, γίνεται συζήτηση με τα παιδιά για τις γνώσεις που έχουν για την Ελληνική Επανάσταση.

4η–6η διδακτική ώρα

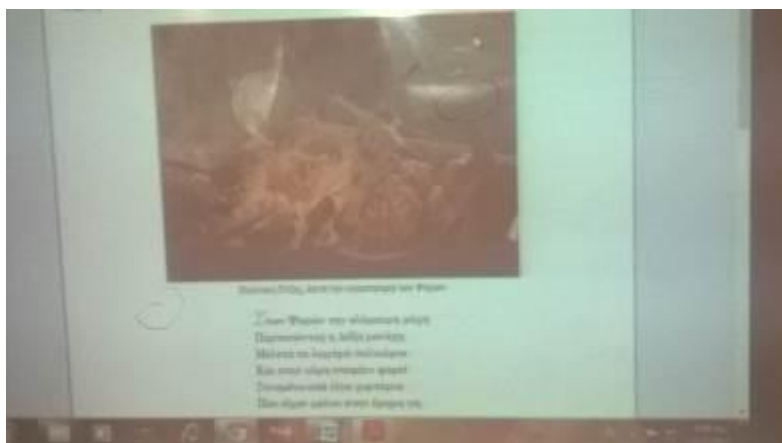
Η τάξη ασχολείται με την καταστροφή των Ψαρών, που ήταν μια ήττα της ελληνικής επανάστασης με τραγικές συνέπειες για την ανθρωπότητα, όπως αυτή της Χίου. Η απάνθρωπη σφαγή χιλιάδων αθώων ανθρώπων δημιουργεί αποτροπιασμό και αγανάκτηση σε όλους τους ευαίσθητους καλλιτέχνες, ποιητές, ζωγράφους, γλύπτες. Η εκπαιδευτικός προβάλλει στην οθόνη της τάξης το ποίημα του Δ. Σολωμού από την ιστοσελίδα του ΠΙ¹ http://www.pi-schools.gr/books/dimotiko/glossa_c/c_mat_2.pdf και τα παιδιά διαβάζουν στο βιβλίο τους το ποίημα.



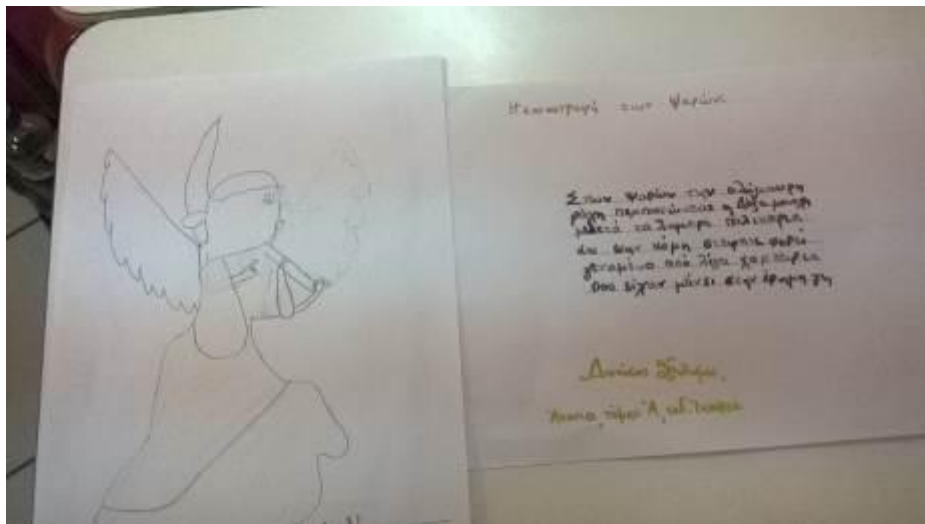
¹ ΠΙ = Παιδαγωγικό Ινστιτούτο



Ένα παιδί δείχνει στο χάρτη της Ελλάδας που έχει ως υπόμνημα το σχολικό βιβλίο τη θέση των Ψαρών, ενώ ένα άλλο δείχνει στον αναρτημένο χάρτη της τάξης το ίδιο. Με αυτόν τον τρόπο τα παιδιά γνωρίζουν τη θέση των Ψαρών στον Ελλαδικό χώρο. Στη συνέχεια τα παιδιά συνεχίζουν στην ανάγνωση του ποιήματος του Δ. Σολωμού στην επόμενη σελίδα του σχολικού εγχειριδίου. Η εκπαιδευτικός προβάλλει το ίδιο ποίημα από την ιστοσελίδα <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/229/1687,5390/> και ζητά από τα παιδιά να δουν το όνομα του ζωγράφου και να παρατηρήσουν τις δυο εικόνες (της καταστροφής των Ψαρών και της Δόξας) που συνοδεύουν το ποίημα.



Τα παιδιά διαπιστώνουν ότι και οι δυο ζωγραφιές είναι του Ν. Γκύζη. Μια μαθήτρια σκιαγραφεί τη Δόξα και αντιγράφει το ποίημα του Δ. Σολωμού.



Στην ερώτηση της εκπαιδευτικού: «Πιστεύετε ότι ο Δ. Σολωμός έγραψε το ποίημα και στη συνέχεια ο Ν. Γύζης ζωγράφισε;» Όλα τα παιδιά απαντούν «ναι». Η εκπαιδευτικός προβάλλει την ιστοσελίδα για το Νικόλαο Γύζη, <http://www.pemptousia.gr/2011/06/νικολάου-γύζη-η-δόξα-των-ψαρών> και τα παιδιά πληροφορούνται ότι τα έργα του καλλιτέχνη είναι πολύ μεταγενέστερα του γεγονότος. Στο σχολικό εγχειρίδιο αναγράφεται η ημερομηνία της καταστροφής των Ψαρών από τους Τούρκους στις 22/6/1824.

Τα παιδιά εντοπίζουν τις λέξεις του ποιήματος που δείχνουν την τραγικότητα του γεγονότος που είναι: ολόμαυρη ράχη, μονάχη, λίγα χορτάρια και έρημη γη. Με αυτόν τον τρόπο αντλούν πληροφορίες και κατανοούν τη χρήση του λόγου στην περιγραφή και απόδοση συναισθημάτων και συζητούν για τους συμβολισμούς της Δόξας.

7η-9η διδακτική ώρα

Τα παιδιά παρακολουθούν την Ελληνική Επανάσταση του '21 με τη ματιά των ζωγράφων στους ιστοτόπους <http://www.youtube.com/watch?v=jPiTSEIClno> και <http://www.youtube.com/watch?v=ub-hjFGLNNY>. Μέσα από τις εικόνες τα παιδιά μαθαίνουν για τον Αγώνα των Ελλήνων και τους ζωγράφους που εμπνεύστηκαν από



αυτόν. Οι εικόνες που παρακολουθούν με τη συζήτηση που γίνεται συμβάλλουν στην απόκτηση ιστορικής γνώσης. Στη συνέχεια τα παιδιά και η εκπαιδευτικός συζητούν για τον αγώνα και των άλλων Ελλήνων στα νησιά Ύδρα, Σπέτσες, Σάμος αλλά και στη Ρούμελη και την Πελοπόννησο για ελευθερία και ανεξαρτησία, αφού παρακολουθούν εικόνες από ήρωες του '21 και στιγμές του αγώνα που εξηγεί η εκπαιδευτικός σταματώντας τη ροή της προβολής.



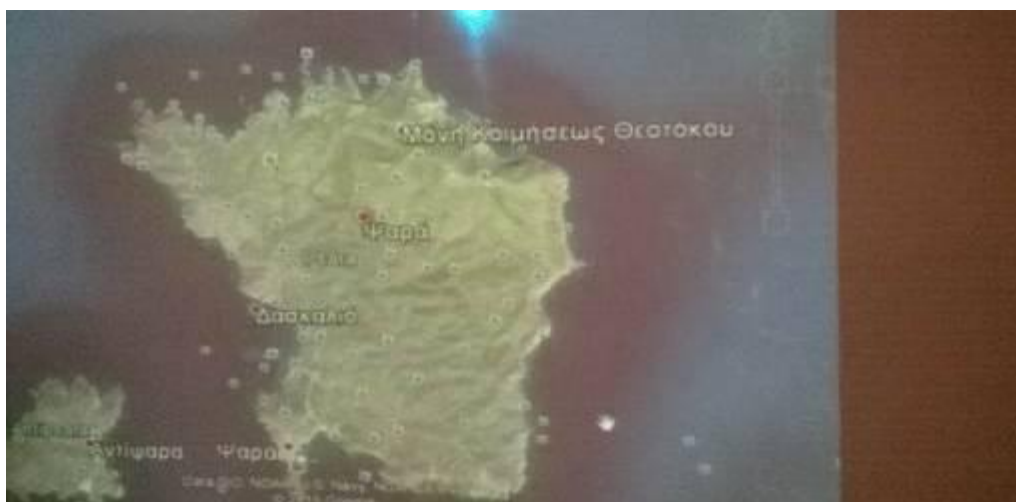
10η–12η διδακτική ώρα

Τα παιδιά επισκέπτονται την αίθουσα Πληροφορικής και εκεί κάθονται ανά δύο μπροστά σε έναν Η/Υ. Χρησιμοποιώντας το λογισμικό πρόγραμμα Google Earth τα παιδιά με τη βοήθεια και τις οδηγίες της εκπαιδευτικού επισκέπτονται τα ελληνικά νησιά που πρωτοστάτησαν στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.

Γνωρίζουν πού βρίσκονται τα Ψαρά, η Ύδρα, οι Σπέτσες και η Κάσος μέσα στο Αιγαίο. Αντιλαμβάνονται την απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στην επαναστατημένη ηπειρωτική χώρα και τα Ψαρά. Οι μαθητές κατανοούν τη δυσκολία του εγχειρήματος για ελευθερία και ανεξαρτησία των Ψαριανών, λόγω της γειννιάσής τους με την Τουρκία. Στη συνέχεια περιηγούνται πάνω στο νησί, όπως είναι σήμερα, και γνωρίζουν τις παραλίες του, τα ξωκλήσια του, και τα έργα με ανανεώσιμες πηγές



ενέργειας που έχουν γίνει. Βλέπουν τα σπίτια και τους δρόμους του μικρού νησιού όπως είναι σήμερα, εκεί που άλλοτε οι κάτοικοί του θυσιάζονταν για τα ιδανικά τους.



Την ίδια εργασία επαναλαμβάνουν και για τα άλλα νησιά της χώρας μας, όπως η Ύδρα, οι Σπέτσες και η Κάσος. Ακόμη ταξιδεύουν στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. Προσπαθούν να βρουν την Τρίπολη και το Μεσολόγγι δυο πόλεις που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον αγώνα των επαναστατημένων Ελλήνων του 1821. Βλέπουν την πρώτη πρωτεύουσα της χώρας, το Ναύπλιο με το ενετικό του κάστρο, το Παλαμήδι, και περιηγούνται στο πάρκο με τα μνημεία των ηρώων του 1821. Με τη χρήση του Google Earth τα παιδιά γνωρίζουν και ταξιδεύουν σε όλη την Ελλάδα και ξεναγούνται στις ομορφιές της.





13η–15η διδακτική ώρα

Τα παιδιά στην αίθουσα πληροφορικής χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο δημιουργούν κείμενα με εικόνες για τον Δ. Σολωμό και τον Ν. Γύζη, με αυτόν τον τρόπο πληροφορούνται για τους δυο μεγάλους καλλιτέχνες, που με τα έργα και τη δυναμική τους επηρέασαν και επηρεάζουν πολλές γενιές ελλήνων. Οι μαθητές ασκούνται στη χρήση του κειμενογράφου αλλά και στην εισαγωγή εικόνων, κειμένων και τη μορφοποίηση αυτών, ενώ ταυτόχρονα καλλιεργούν τον γραπτό και προφορικό λόγο τους και παράγουν πολυτροπικά κείμενα. Ακόμη αναγράφουν την πηγή από όπου αντλούν τις πληροφορίες τους που τις επεξεργάζονται γλωσσικά και δεν ασκούνται μόνο στην αποκοπή ή αντιγραφή και επικόλληση κειμένων.

Το έργο του ζωγράφου Νικόλαου Γύζη



Νικόλαος Γύζης, *Γιάντες* (1878). Λάδι σε μουσαμά, 46 εκ x 37 εκ. Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.

Ο Νικόλαος Γύζης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του «ακαδημαϊκού ρεαλισμού» του ύστερου 19ου αιώνα, του συντηρητικού εικαστικού κινήματος που είναι γνωστό ως «Σχολή του Μονάχου», τόσο σε ελληνικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Συμμετείχε και βραβεύτηκε σε πάρα πολλές ελληνικές και ευρωπαϊκές εκθέσεις, από το 1870 έως το 1900. Μάλιστα, μετά τον



θάνατό του το 1901, τιμήθηκε με έκθεση έργων του στην 8η Διεθνή Καλλιτεχνική Έκθεση του Γκλασπαλάστ (Glaspalast).

Σπουδαστής στην Ακαδημία του Μονάχου, ενστερνίστηκε όλες τις αρχές των Γερμανών δασκάλων του, φτιάχνοντας έργα σπάνιας επιδεξιότητας μέσα στα όρια του ιστορικού ρεαλισμού και της ηθογραφίας. Με τα έργα του, ειδικά αυτά της νεότητάς του, έλαβε τον χαρακτηρισμό «γερμανικότερος των Γερμανών» και επαινέθηκε με το παραπάνω από τους τεχνοκριτικούς και τον Τύπο της εποχής.

Δύο από τα μεγάλα «γερμανικά» του έργα, «Οι Ελεύθερες τέχνες και τα πνεύματα της καλλιτεχνικής βιοτεχνίας», που κοσμούσαν την οροφή Μουσείου Διακοσμητικών Τεχνών του Καϊζερσλάουτερν (1878–1880), καθώς και «Ο θρίαμβος της Βαυαρίας», που κοσμούσε την αίθουσα συνεδριάσεων του Μουσείου Διακοσμητικών Τεχνών της Νυρεμβέργης (1895–1899) — καταστράφηκαν κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μερικά από τα έργα του, όπως «Τα αρραβωνιάσματα» (1875)^[8] και «Το κρυφό σχολειό» (1885, συλλογή Εμφιετζόγλου), βασίζονται σε προφορικούς θρύλους της εποχής της Τουρκοκρατίας, των οποίων η αντιστοιχία στην ιστορική πραγματικότητα αμφισβητείται σήμερα, χωρίς βέβαια αυτό να μειώνει την καλλιτεχνική αξία των παραπάνω έργων.

Διονύσιος Σολωμός

Από τη *Βικιπαίδεια*, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια



Ο Διονύσιος Σολωμός (8 Απριλίου 1798 – 9 Φεβρουαρίου 1857) ήταν έλληνας ποιητής, περισσότερο γνωστός για τη συγγραφή του ποιήματος Ύμνος εις την Ελευθερίαν, οι πρώτες δύο strofés του οποίου έγιναν ο εθνικός ύμνος των Ελλήνων (Ελλάδας και Κύπρου). Κεντρικό πρόσωπο της Επτανησιακής σχολής, ο Διονύσιος Σολωμός θεωρήθηκε και θεωρείται ο εθνικός ποιητής των Ελλήνων, όχι μόνον γιατί έγραψε τον Εθνικό Ύμνο, αλλά και γιατί αξιοποίησε την προγενέστερη ποιητική παράδοση (κρητική λογοτεχνία, Δημοτικό τραγούδι) και ήταν ο πρώτος που καλλιέργησε συστηματικά τη δημοτική γλώσσα και άνοιξε τον δρόμο για τη χρησιμοποίησή της στη λογοτεχνία, αλλάζοντας ακόμη περισσότερο τη στάθμη της. Σύμφωνα με τις απόψεις του δημιουργούσε «από τον ρομαντισμό μαζί με τον κλασικισμό ένα [...] είδος μιχτό, αλλά νόμιμο[...]

Εκτός από τον Ύμνον εις την Ελευθερίαν, τα σπουδαιότερα έργα του είναι: *Ο Κρητικός*, *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*, *Ο Πόρφυρας*, *Η Γυναίκα της Ζάκυθος*, *Λάμπρος*. Το βασικό χαρακτηριστικό της ποιητικής παραγωγής του είναι η αποσπασματική μορφή: κανένα από τα ποιήματα που έγραψε μετά τον Ύμνον εις την Ελευθερίαν δεν



είναι ολοκληρωμένο και με ελάχιστες εξαιρέσεις, τίποτα δεν δημοσιεύτηκε από τον ίδιο. Ο Κώστας Βάρναλης περιέγραψε εύστοχα την αποσπασματικότητα του σολωμικού έργου με τη φράση «...(Ο Σολωμός) πάντα τα έγραφε, αλλά ποτέ του δεν τα έγραψε».

Διονύσιος Σολωμός - 'Ο θάνατος τοῦ βοσκῶ

Νά μία βοσκούλα στό βουνό πού κάθεται καί κλαίει
Καί τὰ παράπονα ἢ σπηλιὰ γλυκὰ τὰ ματαλέει:
Ἐγὼς μου ἀπέθανε ὁ βοσκός, καί τέσσεροι στὸν ὄμο
Μοῦ τὸν ἐπῆραν τέσσεροι στὸν ὕστερό του δρόμο.
Βραχνόφωνα ὁ καλόγερος ἀνάδευε τὰ χεῖλα·
Τοῦ νεκροκρέβατου συχνὰ ἐτρίζανε τὰ ξύλα.
Θυμοῦμαι πού ἐκαθόμαστε ἀντάμα ἐκεῖ στή βρύση·
Ποιὸς ἀπ' ἐμᾶς, ἐλέγαμε, περσότερο θὰ ζήσει;
Καί λέγοντας: Ποιὸς ἀπ' ἐμᾶς περσότερο θὰ ζήσει;
Ἐφθὺς κατ' ἐμᾶς ἐβούιξε φριχτὰ τὸ Ποιὸς θὰ ζήσει.
Τότε ὁ ἠγαπημένος μου ἐστέναξε ἀπ' τὰ στήθη,
Καί τοῦπα: Τί ἔχεις στήν καρδιά; Κι' αὐτὸς δὲν μ' ἀπεκρίθη.
Δυστυχισμένη συντροφιά! Πού τὸ χαρούμεν' ἄνθι
Τῆς νιότης μας τῆς τρυφερῆς ὀγλήγορα ἐμαράνθη.
Ἦ Θάνατε, λυπήσου με, λυπήσου με καί φθάσε:
Ἦνα ἀναστέγμα γλυκό μου φαίνεται πὼς θάσαι.
Μοῦπανε πὼς μεσάνυχτα τὸν βάνουνε στὸ μῆμα
Κι' ἐξέδωκα τὸ ροῦχο μου γιὰ τὸ στερνό του ἐντύμα.
Φωνάζω, σκούζω δυνατὰ στὸν τάφο του γυρμένη,
Μὰ δὲν ἀκοῦνε τὲς φωνὲς στὸν τάφο οἱ πεθαμένοι.
Κεῖνοι πού θὰ μὲ θάψουνε, ἀκόμη ἂν μ' ἀγαποῦνε,
Ἄς βάλουνε τὰ χέρια μας νεκρὰ ν' ἀγκαλιασθοῦνε.

16η–18η διδακτική ὥρα

Στην αἴθουσα Πληροφορικής ἡ κάθε ομάδα ἀπὸ τα παιδιά με τη χρήση του λογισμικοῦ crosswordpuzzlegames δημιουργεῖ τὸ δικό της σταυρόλεξο σε σχέση με τὴν Επανάσταση τοῦ 1821. Στὸ τέλος λύνουμε κάποια ἀπὸ αὐτὰ προβάλλοντάς τα στον προτζέκτορα.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

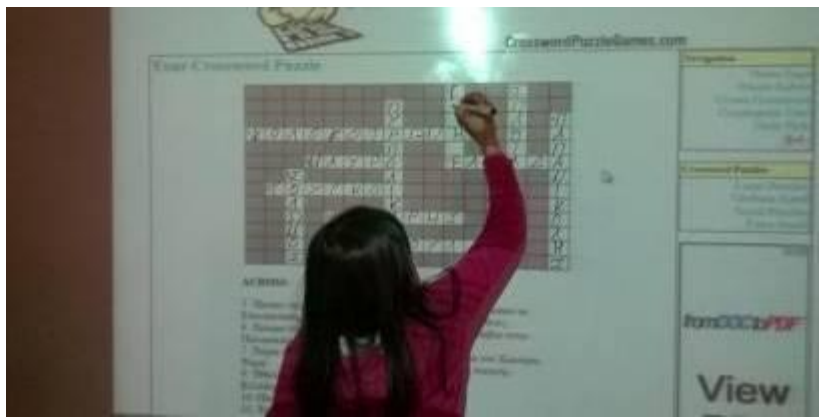
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΣΠΑ
2007-2013
 Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Word	Mean
Κοινωνία	Κοινωνία της Επιστήμης, Φυσικής
Επίσημο	Επίσημο του κράτους, Έθνος
Επιχειρησιακό	Επιχειρησιακό πρόγραμμα, Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανάπτυξης
Σταθμός	Σταθμός, σταθμός, σταθμός της Ελλάδας
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα
Πρόγραμμα	Πρόγραμμα, πρόγραμμα

ΑΥΣΙΟΝ
 1. Παιδική Ελλάδα
 2. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 3. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 4. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 5. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 6. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 7. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη
 8. Το πρόγραμμα για την ανάπτυξη



19η διδακτική ώρα
 Τα παιδιά συμπληρώνουν το φύλλο εργασίας.

2. Να συμπληρώσεις το γράμμα που λείπει
 Ρ... (από το κείμενο)

4. Να συμπληρώσεις τα παρακάτω ονόματα στις αντίστοιχες στήλες:

Ανδρικά	Γυναίκες	Παιδιά
Χρυσόστομος	Εύφη	Σωτήριος
Μακάριος	Μαρία	Ανδρέας
Χαρίτομος	Ελένη	Ανδρέας
Μακάριος	Μαρία	Βασιλική

Όνοματεπώνυμο: _____

4. Να συμπληρώσεις τα παρακάτω ονόματα στις αντίστοιχες στήλες:

Ανδρικά	Γυναίκες	Παιδιά
Χρυσόστομος	Εύφη	Σωτήριος
Μακάριος	Μαρία	Ανδρέας
Χαρίτομος	Ελένη	Ανδρέας
Μακάριος	Μαρία	Βασιλική



ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ



1. Να συμπληρώσεις τη μεσοστοιχίδα

1. -- K _
2. _ A _ _
3. -- N _
4. _ A _ _ _
5. _ P _ _ _
6. _ H _
7. _ _ _ Σ

1. Θεότητα της ελληνικής μυθολογίας που προσωποποιούσε τη δόξα του ελληνικού πολιτισμού.
2. Νησί του Αιγαίου που πρωτοστάτησε στην ελληνική επανάσταση του 1821.
3. Τη χρησιμοποιούν οι άνθρωποι για να ομιλούν.
4. Ηρωίδα της ελληνικής επανάστασης του 1821 (το μικρό της όνομα).
5. Κλιτό μέρος του λόγου, απαραίτητο σε κάθε πρόταση.
6. Άρθρο της αιτιατικής πτώσης του ενικού αριθμού στην κλίση των θηλυκών.
7. Νησί του Αιγαίου που είναι διάσημο για τη παραγωγή μαστίχας.

2. Να κυκλώσεις τα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις και να



γράφεις σε ποιο χρόνο βρίσκονται

Η ελληνική επανάσταση του 1821 ήταν μια παράτολμη ενέργεια. **Παρατατικός**

Η σημερινή Ελλάδα οφείλει την ελευθερία της στους ήρωες του 1821.....

Τα ιδανικά της ελευθερίας και ανεξαρτησία θα χρησιμοποιούνται πάντα σε αγώνες ανθρώπων που θα καταπιέζονται.



Θέλουμε να επισκεφτούμε και να γνωρίσουμε τα Ψαρά.
 Όλοι μαζί έχουμε εργαστεί στην κατασκευή του σταυρόλεξου με τους ήρωες του 1821.



3. Να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν

Η «Δόξα» του Σολ..μού, σκεπτικ..', εντυπωσιακ..'. μέσα στ..ν υποβλητικότητα τ..ς και δωρικ..' (και στ..ν αυστηρότητα και τ.. λιτότητα με τ..ν οπ...α περιγράφε... και στ... σοβαρότητα, το ύφ...ς και τ... βαρύτητα που αποπνέ...) γυναικεία μορφ..' , που περιδιαβαίν... αμίλητ... τα ερείπια αναλογιζόμεν... τ... ηρωισμ..' και τ...ν α..τοθυσία τ...ν Ψαριαν..'ν, καθιστά τ...ν πράξ... τους σύμβολ... θυσίας κ... ολοκληρωτικ..'ς προσφοράς στ...ν διεκδίκησ... της Ελευθερίας, όχι μόνο τ...ν Ελλήν...ν αλλά όλ...ν τ..ν ανθρ..'π...ν.



4. Να ταξινομήσεις τα παρακάτω ονόματα στις αντίστοιχες στήλες:

(Κολοκοτρώνης, Κανάρης, Γύζης, Μιαούλης, Τσόκος, Μπουμπουλίνα, Παπαφλέσσας, Ντελακρούα, Μπότσαρης, Λόρδος Βύρων, Υψηλάντης, Ανδρούτσος, Βαλαωρίτης, Ανδρέας Κάλβος, Βρυζάκης, Καραϊσκάκης, Διάκος, Σολωμός)

Αγωνιστές	Ζωγράφοι	Ποητές

Όνοματεπώνυμο:.....



Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στη Μελέτη Περιβάλλοντος ή να γίνει διαθεματικό, αφού μπορεί να συνδυαστεί με τα μαθηματικά και τις μετρήσεις αποστάσεων ή τα έξοδα μετακίνησης μιας οικογένειας για ημερήσια εκδρομή στο βουνό.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν απλό και εύκολο στην εφαρμογή του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
